

REPUBLIKA E KOSOVËS
REPUBLIKA KOSOVA – REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA SUPREME

Numri i lëndës: 2023:257584
Datë: 05.03.2024
Numri i dokumentit: 05414259

UZVP.ARJ.br.12/2024

Vrhovni sud Kosova, u veću sastavljenom od sudija Nebojše Boričić, kao predsednika veća, Ragip Namani i Zenel Leku, kao članova veća, uz sudelovanje stručnog saradnika Bujar Balaj, kao zapisničara, u upravnoj stvari po tužbi tužioca G. K. protiv tuženika Skupštine Kosova, u predmetu poništaja odluke tuženika br.08 V 634 od 26.10.2023 godine, odlučujući po zahtevu tužioca za vanredno preispitivanje sudske odluke, podnetog protiv rešenja Apelacionog suda UŽ.AA.br.985/2023 od 27.12.2023 godine, na sednici veća održanoj dana 29.02.2024 godine, doneo je sledeću:

P R E S U D U

Usvaja se kao osnovan zahtev za vanredno preispitivanje sudske odluke.tužioca G. K.

Ukida se rešenje Apelacionog suda UŽ.AA.br.985/2023 od 27.12.2023 godine i rešenje Osnovnog suda u Prištini-Odeljenja za upravna pitanja U-A.br.2052/23 od 29.11.2023 godine i predmet se vraća prvostepenom sudu na ponovno razmatranje i odlučivanje

Obrazloženje

Osporenim rešenjem Apelacionog suda UŽ.AA.br.985/2023 od 27.12.2023 godine, odbijena je kao neosnovana žalba tužioca G. K., podneta protiv rešenja Osnovnog suda u Prištini-Odeljenja za upravna pitanja U-A.br.2052/23 od 29.11.2023 godine, kojim je odbačena kao nedozvoljena tužba i predlog predlagača-tužioca za odlaganje izvršenja odluke tuženika Nezavisne komisije za rudnike i minerale (NKRM) pri Skupštini Republike Kosovo – Saziv VIII, jesenja sesija br.08 V 634 od 26.10.2023 godine.

Tužioc G. K. je ovom sudu podneo zahtev za vanredno preispitivanje sudske odluke, kojim osporavaju zakonitost rešenja Apelacionog suda UŽ.AA.br.985/2023 od 27.12.2023 godine. U zahtevu tužioca se navodi da je osporeno rešenje doneto usled povreda odredaba postupka . Tužioc je predložio da se osporena rešenja nižestepenih sudova ukinu i da se predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno razmatranje.

Vrhovni sud Kosova je shodno članu 53 Zakona o upravnim sporovima, održao sednicu, pa je nakon ocene osporenog rešenja, navoda iz zahteva tužioca za vanredno preispitivanje sudske odluke i nakon razmatranja ostalih spisa predmeta našao:

Zahtevi tužioca za vanredno preispitivanje sudske odluke je osnovan.

Iz spisa predmeta proizilazi da je osporenim rešenjem Apelacionog suda UŽ.AA.br.985/2023 od 27.12.2023 godine, odbijena kao neosnovana žalba tužioca G. K., podneta protiv rešenja Osnovnog suda u Prištini-Odeljenja za upravna pitanja U-A.br.2052/23 od 29.11.2023 godine, kojim je odbačena kao nedozvoljena tužba i predlog predlagača-tužioca za odlaganje izvršenja odluke tuženika Skupštine Kosova br.08 V 634 od 26.10.2023 godine.

Odlučujući po zahtevu tužioca za vanredno preispitivanje sudske odluke, podnetog protiv osporenog rešenja Apelacionog suda u Prištini, Vrhovni sud za sada ne može prihvatiti kao pravilno pravno stanovišta nižestepnih sudova datih u osporenim rešenjima, obzirom da su ista doneta uz bitne povrede odredaba Zakona o upravnim sporovima, zbog čega je ovaj sud osporena rešenja nižestepnih sudova i ukinuo. Vrhovni sud smatra da su nižestepeni sudovi načinili bitne povrede odredaba člana 182 stav 2 tačka (n) Zakona o parničnom postupku, primenljivog na osnovu člana 63 Zakona o upravnim sporovima. Naime, članom 182 stav 2 tačka (n) Zakona o parničnom postupku, je propisano da suštinska povreda odredaba parničnog postupka postoji uvek ukoliko presuda ima nedostataka zbog kojih se ne može ispitati a posebno ukoliko presuda uopšte nema razloga ili u njoj nisu uopšte navedeni razlozi o odlučnim činjenicama ili su ti razlozi nejasni, kontradiktorni ili ukoliko o odlučnim činjenicama postoje protivrečnosti između onoga što se u razlozima presude navodi o sadržaju dokumenata ili zapisnika. Bitna povreda odredaba parničnog postupka se sastoji u činjenici da nižestepeni sudovi u svojim presudama nisu izneli koje su odlučne činjenice istinite i na čemu zasnivaju njihovu ocenu, dok su dati razlozi nejasni i protivrečni. Pored toga, postoji protivrečnost i između onog što se u razlozima presuda navodi o sadržini isprava.

U obrazloženju rešenja prvostepeno suda se između ostalog navodi ” sud je ocenio da je tužba tužioca nedozvoljena jer tužilac tužbom nije osporio konačni akt u upravnom postupku, u smislu člana 3 st. 1, stav 1.2, članovi 9 i 13 Zakona br. 04/L-202, za upravne sporove, dok je u smislu člana 15, stav 1.3 ZUS-a, iako je tužilac tražio poništenje akta opšte prirode, iz celokupnog referata tužbe se vidi da se isti osporava zbog njegove protivustavnosti. Dakle, u konkretnom slučaju ne radi se o konačnoj odluci upravnog organa, dok se protiv preliminarnog rešenja ne može voditi upravni spor, niti se može tražiti odlaganje njegovog izvršenja.“. U obrazloženju rešenja drugostepeno suda se između ostalog navodi ” Pravni stav prvostepenog suda, kao pravilan i zasnovanog na zakon, u celosti prihvata i ovaj sud, iz razloga što pobijano rešenje nije zahvaćeno bitnim povredama odredaba Zakona o upravnim sporovima, koje povrede drugostepeni sud ceni prema službenoj dužnosti u smislu člana 23.2 i 49 ZUS-a, u vezi sa članom 194 ZPP-a, (zakon koji se primenjuje prema članu 63, ZPP), niti drugim povredama prema navodima iz žalbe. Veće, isto kao i prvostepeni sud, ocenjuje da predlog tužioca po svom sadržaju nije zasnovan na zakonskim odredbama člana 22, ZPP-a, koji reguliše način podnošenja zahteva za odlaganje konačne odluke upravnog organa do meritornog odlučivanja stvari prema tužbi. Iz sadržaja predloga ne traži se obustava nijednog konačnog upravnog akta, kako se predviđa ovom odredbom i ne obrazlaže se u tom pogledu, već je tužbom tražio poništenje odluke br. 08-V-634 od 26.10.2023 godine, izdate od strane Nezavisne komisije za rudnike i minerale (NKRM) pri Skupštini Republike Kosovo – Saziv VIII, jesenja sesija, koji nije konačan upravni akt.“

Odlučujući po zahtevu tužioca za vanredno preispitivanje sudske odluke, podnetog protiv osporenog rešenja Apelacionog suda u Prištini, Vrhovni sud za sada ne može prihvatiti kao pravilno pravno stanovišta nižestepenih sudova datih u osporenim rešenjima, obzirom da su ista doneta uz bitne povrede odredaba Zakona o upravnim sporovima, zbog čega je ovaj sud osporena rešenja nižestepenih sudova i ukinuo. Vrhovni sud smatra da su nižestepeni sudovi načinili bitne povrede odredaba člana 182 stav 2 tačka (n) Zakona o parničnom postupku, primenljivog na osnovu člana 63 Zakona o upravnim sporovima. Bitna povreda odredaba parničnog postupka, u konkretnom slučaju, ogleda se u činjenici da su dispozitiv i obrazloženja osporenih rešenja nejasni i kontradiktorni kako sami sa sobom tako i jedno sa drugim. Naime, u dispozitivima i obrazloženjima rešenja nižestepenih sudova se navodi da se odbacuje kao nedozvoljena tužba i predlog predlagača-tužioca za odlaganje izvršenja odluke Nezavisne komisije za rudnike i minerale (NKRM) pri Skupštini Republike Kosovo-Saziv VIII, jesenja sesija br.08 V 634 od 26.10.2023 godine. Ovakvi navodi nižestepenih sudova su, po mišljenu ovog suda neodrživi, jer iz tužbe i predloga tužioca nedvosmisleno proizilazi da su tužba i predlog tužioca podneti protiv tuženika Skupštine Kosova, radi poništaja odluke tuženika br.08 V 634 od 26.10.2023 godine. Nadalje, u dispozitivima i obrazloženjima rešenja nižestepenih sudova se navodi da tužioc tužbom nije osporio konačni akt u upravnom postupku, u smislu člana 3 st. 1, stav 1.2, članovi 9 i 13 Zakona br. 04/L-202, za upravne sporove, dok je u smislu člana 15, stav 1.3 ZUS-a, iako je tužilac tražio poništenje akta opšte prirode, iz celokupnog referata tužbe se vidi da se isti osporava zbog njegove protivustavnosti. Ovakav pravni stav nižestepenih sudova, po mišljenju ovog suda je neprihvatljiv kada se ima u vidu činjenica da nižestepeni sudovi, osim navoda da se ne radi o konačnom upravnom aktu, ne daju apsolutno ni jedan razlog zbog čega su došli do ovakvog zaključka osim uopštenog navođenja članova zakona. Nižestepenih sudova su, po mišljenu ovog suda, morali da obrazlože svoj pravni stav da se u konkretnom slučaju ne radi o konačnom upravnom aktu i u kom upravnom ili sudskom postupku tužioc može zatražiti zaštitu svog prava, garantovanog Ustavom Kosova. Naime, na osnovu člana 113.7 Ustava Republike Kosovo, pojedinačni zahtevi mogu se podneti Ustavnom sudu tek nakon iscrpljivanja raspoloživih pravnih lekova. Nadalje, Ustavni sud Republike Kosovo je u presudi KO-139/21 od 15.06.2023 godine izričito naveo da članovi odbora koje razrešava Skupština Republike Kosovo mogu tražiti pravnu zaštitu u redovnim sudovima u skladu sa Zakonom o upravnim sporovima. Odnosno, sud u ovoj odluci navodi: „Dok što se tiče navoda podnosilaca zahteva o nedostatku pravnog sredstva za razrešene članova Odbora ŽRO-a, garantovano članovima 32. i 54. Ustava, Sud, na osnovu ustavnih normi, u svojoj praksi, a pozivajući se na načela utvrđena od strane ESLJP-a, podseća da naše zakonodavstvo ne predviđa izričito izuzimanje ove kategorije pojedinaca koji obavljaju javne funkcije, da ne traže sudsku zaštitu svojih prava pred redovnim sudovima. Štaviše, njihovo pravo na delotvoran pristup pravdi proističe iz Ustava, čak i ako to nije izričito utvrđeno zakonom (vidi, analogno, ESIJP, predmet Vilho Eskelinen i drugi protiv Finske, br. 63235/00, presuda od 19. aprila 2007. godine, Stav 62, i slučaj Suda K1214/21, sa podnosiocem zahteva A. K., presuda od 7. decembra 2022. godine, Stav 125). Sud, takode, podseća da Zakon br. 03/L-202 o upravnim sporovima (u daljem tekstu: ZUS) pruža delotvorna pravna sredstva za rešavanje slučajeva ove kategorije javnih funkcionera. U tom smislu, Sud prvo naglašava da je sama svrha ZUS-a kao zakona, kako je utvrđena u članu 2. LSvrhaj ta da obezbedi sudsku zaštitu prava i interesa fizičkih lica i ostalih stranaka, kojima su prava i interesi prekršeni: (i) individualnim aktima; ili (ii) postupanjem organa javne uprave. Nadalje, u članu 3. Stav 1.1 ZUS-a je utvrđeno da organe javne uprave čine organi centralne uprave, dok Stav 1.2 istog člana kvalifikuje kao upravni akt svaku odluku upravnog organa donetu nakon upravnog postupka u vršenju javnih ovlašćenja i koja direktno i indirektno zadire u zakonom priznata prava, slobode ili interese fizičkih i pravnih lica. Osim odredbe kojom se utvrđuje svrha zakona, konkretnije član 10. ZUS-a, između ostalog, predviđa mogućnost pokretanja upravnog spora protiv akata za koje fizičko ili pravno lice smatra da je

njima povredeno neko njegovo pravo ili pravni interes (vidi, 141214/21, gore citiran, stavovi 115 i 116). Stoga, a na osnovu napred navedenog, Sud smatra da navod podnosilaca zahteva o tome da se članovima Odbora ŽRO-a ne pružaju delotvorna sredstva za ostvarivanje svojih građanskih prava, ne stoji jer nijedna ustavna i zakonska odredba ne zabranjuje članovima Odbora ZRO-a pravo da traže pravnu zaštitu svojih prava u redovnom sudskom postupku, onako kako je to utvrđeno članom 54. Ustava.”. Uzimajući u obzir da ne postoji nijedna zakonska odredba na snazi koja izričito zabranjuje pokretanje upravnog spora pred redovnim sudovima, po mišljenju ovog suda, prvostepeni sud je morao razmotriti tužbu tužioca i meritorno odlučiti. Odbacivanje tužbe od strane nižestepnih sudova predstavlja povredu člana 54 Ustava Republike Kosovo.

Sa svega napred navedenog, prvostepeni sud je dužan da u ponovnom postupku, otkloni gore navedene nedostatke i utvrdi činjenice i dokaze u vezi navoda iznetih u zahtevu za vanredno preispitivanje sudske odluke, žalbi i tužbi tužioca, pa će u zavisnosti od utvrđenog činjeničnog stanja, pravilnom primenom materijalnog prava odlučiti o predlogu tužioca, nakon čega će doneti pravilnu i zakonitu meritornu odluku po tužbi tužioca. Napominjemo da su stavovi izneti u ovoj presudi, shodno članu 54 stav 3 Zakona o upravnim sporovima, obavezujući za nižestepeni sud. Sa svega iznetog, a na osnovu članu 54 stav 2 i 3 Zakona o upravnim sporovima, odlučeno je kao u dispozitivu ove presude.

VRHOVNI SUD KOSOVA U PRIŠTINI
Dana 29.02.2024, UZVP.ARJ.br.12/2024

Zapisničar,
Bujar Balaj

Predsednik veća,
Nebojša Boričić